

Rättsfallssamlingen

FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT
ATHANASIOS RANTOS
föredraget den 17 november 2022¹

Mål C-628/21

TB

ytterligare deltagare i rättegången:
Castorama Polska Sp. z o.o,
”Knor” Sp. z o.o.

(begäran om förhandsavgörande från Sąd Okręgowy w Warszawie (Regiondomstolen i Warszawa, Polen))

”Begäran om förhandsavgörande – Tillnärmning av lagstiftning – Direktiv 2004/48/EG – Skydd för immateriella rättigheter – Artikel 4 – Personer som har rätt att begära tillämpning av åtgärderna, förfarandena och sanktionerna – Artikel 8.1 – Talan om immaterialrättsintrång – Försäljning av intrångsgörande varor – Upphovsrätt och närstående rättigheter – Kärandens rätt till information om ursprung och distributionsnät för de intrångsgörande varorna – Huruvida käranden ska styrka sitt innehav av de immateriella rättigheterna”

I. Inledning

1. Ett företag saluför reproduktioner av grafiska framställningar utan samtycke från den person som uppger sig ha skapat dessa framställningar. Denna person väcker talan om immaterialrättsintrång med stöd av artikel 8.1 i direktiv 2004/48/EG² där det fastställs en instrumentell rätt som syftar till att åstadkomma ett effektivt immaterialrättsligt skydd.³ Ska denna person visa att han eller hon innehar de immateriella rättigheterna i fråga eller endast göra det sannolikt att han eller hon innehar dessa rättigheter? Det är innebörden i den fråga som ställts av Sąd Okręgowy w Warszawie (Regiondomstolen i Warszawa, Polen).

2. I det nu aktuella målet ska domstolen, mot bakgrund av sin egen praxis, undersöka vilka beviskrav som ska ställas i samband med en begäran om information om ursprung och distributionsnät för varor eller tjänster enligt den rätt till information som föreskrivs i artikel 8.1 i direktiv 2004/48. För att frågan ska kunna besvaras bör en avvägning göras mellan å ena sidan rätten till information för innehavare av immateriella rättigheter och å andra sidan skyddet för svaranden mot missbruk av denna rättighet.

¹ Originalspråk: franska.

² Europaparlamentets och rådets direktiv av den 29 april 2004 om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter (EUT L 157, 2004, s. 45 och rättelse i EUT L 195, 2004, s. 16). Se, beträffande detta direktiv, Petillion, F., och Heirwegh, A., ”Genesis, Adoption and Application of European Directive 2004/48/EG”, i *Enforcement of Intellectual Property Rights in the EU Member States*, Petillion, F. (red.), Intersentia, Antwerpen, 2019, s. 1–48.

³ Se förslag till avgörande av generaladvokaten Cruz Villalón i målet Coty Germany (C-580/13, EU:C:2015:243, punkt 24).

II. Tillämpliga bestämmelser

A. Unionsrätt

3. I skälen 10 och 17 i direktiv 2004/48 anges följande:

(10) Syftet med detta direktiv är att tillnärma lagstiftningarna för att uppnå en hög, likvärdig och enhetlig skyddsnivå för immateriella rättigheter på den inre marknaden.

...

(17) Beslut om de åtgärder, förfaranden och sanktioner som anges i detta direktiv bör i varje enskilt fall ske så att vederbörlig hänsyn tas till omständigheterna i det enskilda fallet, inklusive särdragen hos de olika typerna av immateriella rättigheter och, när det är lämpligt, om intrånget har begåtts avsiktligt eller oavsiktligt.”

4. I artikel 1 i direktivet, som har rubriken ”Syfte”, anges följande:

”Detta direktiv gäller de åtgärder, förfaranden och sanktioner som är nödvändiga för att säkerställa skyddet för immateriella rättigheter. ...”

5. Kapitel II i direktivet, som har rubriken ”Åtgärder, förfaranden och sanktioner”, omfattar artiklarna 3–15. I artikel 3 i direktivet, som har rubriken ”Allmän skyldighet”, föreskrivs följande:

”1. Medlemsstaterna skall tillhandahålla de åtgärder, förfaranden och sanktioner som är nödvändiga för att säkerställa skyddet för de immateriella rättigheter som omfattas av detta direktiv. Åtgärderna, förfarandena och sanktionerna skall vara rättvisa och skäliga, inte onödigt komplicerade eller kostsamma och inte medföra oskäliga tidsfrister eller omotiverade dröjsmål.

2. Åtgärderna, förfarandena och sanktionerna skall också vara effektiva, proportionella och avskräckande och skall tillämpas så att hinder för lagenlig handel inte uppkommer och så att missbruk inte sker.”

6. I artikel 4 i direktiv 2004/48, som har rubriken ”Personer som har rätt att begära tillämpning av åtgärderna, förfarandena och sanktionerna”, föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna skall tillerkänna följande personer och organ rätten att ansöka om tillämpning av de åtgärder, förfaranden och sanktioner som avses i detta kapitel:

- a) personer som innehar immateriella rättigheter, i överensstämmelse med bestämmelserna i tillämplig lag,
- b) alla andra personer som får utnyttja dessa rättigheter, i synnerhet licenstagare, i den mån detta tillåts i och överensstämmer med bestämmelserna i tillämplig lag,
- c) organ som förvaltar kollektiva immateriella rättigheter och som regelmässigt anses ha rätt att företräda innehavare av immateriella rättigheter, i den mån detta tillåts i och överensstämmer med bestämmelserna i tillämplig lag,

d) organ som tillvaratar branschintressen och som regelmässigt anses ha rätt att företräda innehavare av immateriella rättigheter, i den mån detta tillåts i och överensstämmer med bestämmelserna i tillämplig lag.

7. Artikel 8 i direktivet, som har rubriken ”Rätt till information”, har följande lydelse i punkterna 1 och 2:

”1. Medlemsstaterna skall se till att de behöriga rättsliga myndigheterna, i samband med en rättegång om immaterialrättsintrång och som svar på en berättigad och proportionell begäran av käranden, får besluta att information om ursprung och distributionsnät för de intrångsgörande varorna eller tjänsterna skall lämnas av intrångsgöraren och/eller annan person som

- a) har befunnits förfoga över intrångsgörande varor i kommersiell skala,
- b) har befunnits använda intrångsgörande tjänster i kommersiell skala,
- c) har befunnits i kommersiell skala tillhandahålla tjänster som använts i intrångsgörande verksamhet,
eller
- d) har pekats ut av en person som avses i a, b eller c såsom delaktig i produktion, tillverkning eller distribution av varorna eller tillhandahållandet av tjänsterna.

2. Informationen i punkt 1 skall, om lämpligt, omfatta

- a) namn och adress på producenter, tillverkare, distributörer, leverantörer och andra som tidigare innehaft respektive använt varorna eller tjänsterna, samt på tilltänkta grossister och detaljister,
- b) uppgifter om hur mycket som producerats, tillverkats, levererats, mottagits eller beställts samt om erhållet pris på varorna eller tjänsterna.”

B. Polsk rätt

8. Artikel 278 i Ustawa – Kodeks postępowania cywilnego (lag om införande av civilprocesslagen) av den 17 november 1964, i den lydelse som är tillämplig i det nationella målet⁴ (nedan kallad civilprocesslagen), har följande lydelse i punkt 1:

”I fall som kräver särskilda kunskaper kan domstolen, efter att ha hört parternas önskemål om antalet och valet av sakkunniga, inhämta utlåtande från en eller flera sakkunniga.”

9. I artikel 479⁸⁹ i denna lag föreskrivs följande:

”1. Bestämmelserna i detta avsnitt är tillämpliga på mål som rör skydd av upphovsrätt och närstående rättigheter, skydd av industriell äganderätt och skydd av andra rättigheter som rör immateriell egendom (immaterialrättsliga ärenden).

⁴ Dz. U. 2020, position 1575.

2. Mål om immateriella rättigheter i den mening som avses i detta avsnitt ska även omfatta mål som rör

1) förebyggande och bekämpande av illojal konkurrens,

...”

10. I artikel 479¹¹² i nämnda lag föreskrivs följande:

”Bestämmelserna om den informationsskyldige ska tillämpas på alla personer, däribland svaranden, som innehar den information som avses i artikel 479¹¹³ eller som har åtkomst till informationen.”

11. Artikel 479¹¹³ i samma lag har följande lydelse i punkterna 1 och 2:

”1. Innan talan väcks om immaterialrättsintrång eller under ett pågående mål om immaterialrättsintrång fram till dess att förhandlingen i första instans har avslutats, får domstolen, på begäran av rättighetshavaren, om han eller hon på ett trovärdigt sätt visar att det föreligger omständigheter som kännetecknar ett immaterialrättsintrång, anmoda intrångsgöraren att lämna information om ursprunget och distributionsnäten för varorna eller tjänsterna om det är nödvändigt för att pröva rättighetshavarens talan.

2. Om domstolen begär information innan talan om immaterialrättsintrång har väckts ska talan väckas senast en månad efter verkställighet av beslutet om begäran om information.”

III. Det nationella målet, tolkningsfrågorna och förfarandet vid domstolen

12. TB är en fysisk person som saluför inredningsartiklar i egna webbutiker. I sin näringsverksamhet säljer hon egentillverkade reproduktioner med en enkel grafisk form bestående av ett begränsat antal färger och geometriska figurer samt korta meningar. Bilderna A, B och C (nedan kallade de aktuella reproduktionerna) innehåller en av följande meningar vardera: ”Mój dom moje zasady” (”Hemma hos mig, är det jag som bestämmer”), ”Nie ma ludzi idealnych a jednak jestem” (”Ingen är perfekt utom jag”) och ”W naszym domu rano słycać tupot małych stopek. Zawsze pachnie pysznym ciastem. Mamy dużo obowiązków, mnóstwo zabawy i miłości” (”Hemma hos oss vaknar vi till ljudet av små fötter. Det luktar alltid nybakat. Vi har mycket att göra, mycket glädje och mycket kärlek”). TB uppger att hon har skapat dessa bilder som hon reproducerar och menar att bilderna utgör verk i upphovsrättslagens mening.

13. Exakta kopior av bilderna A och B, som levereras av ”Knor” Sp. z o.o. (nedan kallat Knor), säljs utan TB:s medgivande i fysiska butiker och i en webbutik som tillhör Castorama Polska Sp. z o.o. (nedan kallad Castorama). Upphovsman eller bildernas ursprung anges inte vare sig på TB:s reproduktioner eller på dem som saluförs av Castorama. Castorama säljer också reproduktioner, som levereras av Knor, med samma text som i bild C men med vissa skillnader i grafik och typsnitt. Den 13 oktober 2020 riktade TB en formell anmodan till Castorama att upphöra med intrången i den ekonomiska och ideella upphovsrätten till hennes verk som Castorama sålde utan hennes medgivande.

14. Den 15 december 2020 väckte TB talan vid Sąd Okręgowy w Warszawie (Regiondomstolen i Warszawa), den hänskjutande domstolen, med stöd av artikel 479¹¹³ i civilprocesslagen. Inom ramen för detta förfarande begärde hon att Castorama och Knor skulle lämna ut information, beträffande reproduktionerna i fråga, om distributionsnäten och mängden varor som mottagits och beställts, en fullständig leverantörsförteckning, tidpunkten då varorna började saluföras i Castoramas fysiska butiker och i bolagets webbutik samt varornas mängd och försäljningspris, fördelat på fysisk försäljning och försäljning på nätet. TB återopade sina ekonomiska och ideella upphovsrättigheter till reproduktionerna i fråga och angav att den information hon begärt var nödvändig för att hon skulle kunna väcka talan om upphovsrättsintrång och, i andra hand, talan om skadestånd för illojal konkurrens.

15. Castorama yrkade att begäran om information skulle avslås och, i andra hand, att domstolens beslut skulle ges en så begränsad räckvidd som möjligt och endast avse verk i strikt upphovsrättslig mening. Castorama bestred att reproduktionerna i fråga över huvud taget kunde betecknas som ”verk”. Castorama återopade även skyddet för affärshemligheter och gjorde gällande att TB inte hade visat att hon hade den ekonomiska upphovsrätten till reproduktionerna. Castorama menar att de intellektuella verk som avses i TB:s begäran saknar originalitet och att hon inte har visat att villkoret för att de ska betraktas som nya är uppfyllt. Att bifalla denna begäran skulle vara detsamma som att bevilja upphovsrättsligt skydd för idéer och begrepp, eftersom reproduktionerna i fråga är en del av den nuvarande trenden med förenklat motivationshöjande visuellt material med banala fraser. Castorama ansåg vidare att alla grafiska element i de aktuella reproduktionerna var banala, repetitiva och inte skiljde sig på något originellt sätt från andra bilder på marknaden vad gäller komposition, färger eller typsnitt.

16. TB bemötte inte dessa argument med någon bevisning i syfte att styrka immateriella rättigheter till reproduktionerna i fråga, knutna till särskilda kunskaper (inför ett sakkunnigutlåtande) i grafisk formgivning. De bevis som hon lade fram i sin begäran av den 15 december 2020 bestod av utskrifter av försäljningssidor från hennes webbutik och försäljningsfakturer från och med år 2014 och utskrifter från Castoramas webbplats och fakturer från köp av bilder i Castoramas webbutik.

17. Vid den hänskjutande domstolens prövning av TB:s begäran har en fråga uppkommit om tolkningen av artikel 8.1 i direktiv 2004/48. Den hänskjutande domstolen vill i synnerhet få klarhet i huruvida det är nödvändigt att lägga fram bevis för den rättsliga karaktären på den vara som avses med begäran om information, eller bara för att göra denna karaktär sannolik, med hänsyn till den omständigheten att olika formuleringar används i artiklarna 6 och 7 i direktivet och att artikel 4 i direktivet avser ”personer som innehar immateriella rättigheter”. Den hänskjutande domstolen har också ställt sig tvivlande till möjligheten att tillämpa andra beviskrav i frågan om vilken ställningen reproduktionerna i fråga har, det vill säga om det rör sig om verk eller inte och följaktligen huruvida TB har talerätt.

18. Den hänskjutande domstolen har framhållit att artikel 8 i direktiv 2004/48 införlivades genom artikel 479¹¹³ i civilprocesslagen och att artikel 479⁸⁹ i denna lag, i vilken området för immaterialrättsliga mål definieras, i punkt 2 led 1 anger mål som rör ”förebyggande och bekämpande av illojal konkurrens”. Den hänskjutande domstolen har med hänvisning till skäl 13 i detta direktiv⁵ understrukit att frågan visserligen ännu inte har fått något entydigt svar i polsk

⁵ I detta skäl anges att ”[d]irektivet måste ges ett så brett tillämpningsområde som möjligt, så att det inbegriper alla immateriella rättigheter som omfattas av gemenskapsrättsliga bestämmelser på området och/eller den nationella lagstiftningen i den berörda medlemsstaten. Detta hindrar dock inte de medlemsstater som så önskar att utvidga tillämpningsområdet, för interna ändamål, till att även omfatta handlingar som innebär illojal konkurrens, inklusive snyltande kopior, eller liknande verksamhet.”

rättspraxis, men att den i det nu aktuella målet har gjort tolkningen att direktivets tillämpningsområde i nationell rätt av inhemska skäl har utvidgats till att omfatta illojal konkurrens i form av slavisk kopiering av varor, även om varorna inte är föremål för någon sådan ensamrätt som tillkommer den som innehar upphovsrätt. Mot bakgrund av dessa omständigheter uppkommer inga problem med tolkningen av unionsrätten vad gäller den del av begäran som avser bilderna A och B, eftersom TB har styrkt att Castorama har sålt reproduktioner som utgjorde identiska kopior av dessa bilder.

19. För att ta ställning till begäran angående bild C är det däremot nödvändigt att tolka unionsrätten, eftersom den reproduktion som säljs av Castorama inte utgör en identisk kopia av bilden, det vill säga texten är densamma, dispositionen på sidan är oförändrad men bilden innehåller andra grafiska element och andra typsnitt. Enligt polsk rättspraxis, som sammanfaller med domstolens praxis,⁶ ankommer det på den domstol som ska pröva målet att granska de kreativa egenskaperna hos ett verk. Den hänskjutande domstolen menar att det i detta avseende är nödvändigt att inhämta ett sakkunnigutlåtande om de faktiska omständigheterna i målet är komplexa och den behöriga domstolen inte har tillräcklig erfarenhet och att det är käranden som har bevisbördan och ska begära ett sakkunnigutlåtande.

20. De polska juristerna har uttryckt två motstridiga åsikter om tolkningen av artikel 479¹¹³ i civilprocesslagen. De har antingen ansett att käranden ska lägga fram bevis för sitt innehav av de immaterialrättsliga rättigheterna i fråga eller att käranden bara behöver bevisa sannolikheten för ett rättighetsintrång, inte ingreppet i sig, eftersom en begäran om information även kan riktas mot tredje part.

21. Den hänskjutande domstolen har angett att den anser att artikel 8.1 i direktiv 2004/48, jämförd med artikel 4 i direktivet, ska tolkas så, att den hänför sig till en åtgärd för skydd av immateriella rättigheter som endast gäller om innehavet av en immateriell rättighet är styrkt och att det inte är tillräckligt att det görs sannolikt att åtgärden rör en befintlig immateriell rättighet, eftersom det är nödvändigt att lägga fram bevis för denna omständighet, i synnerhet för det fall begäran om information om ursprung och distributionskanaler för varorna eller tjänsterna inkommer innan talan om skadestånd för immaterialrättsintrång har väckts.

22. Under dessa omständigheter beslutade Sąd Okręgowy w Warszawie (Regiondomstolen i Warszawa) att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till domstolen för ett förhandsavgörande:

”1) Ska artikel 8.1 jämförd med artikel 4.1 i [direktiv 2004/48] tolkas så, att den bestämmelsen avser åtgärder som vidtas för att skydda immateriella rättigheter endast då det i detta förfarande eller i ett annat förfarande kan styrkas att rättighetsinnehavaren har en immateriell rättighet?

– Om [den första frågan] besvaras nekande:

2) Ska artikel 8.1 jämförd med artikel 4.1 i [direktiv 2004/48] tolkas så, att det är tillräckligt att det görs sannolikt att den aktuella åtgärden avser en befintlig immateriell rättighet och att detta inte måste styrkas, särskilt när ett yrkande om information om ursprung och distributionsnät för varor eller tjänster framställs innan ett skadeståndsykande framställs med avseende på ett upphovsrättsintrång?”

⁶ Dom av den 16 juli 2009, Infopaq International (C-5/08, EU:C:2009:465).

23. Skriftliga yttranden har inkommit från Castorama, den polska och den österrikiska regeringen samt från Europeiska kommissionen.

IV. Bedömning

A. Huruvida begäran om förhandsavgörande kan tas upp till prövning

24. Den österrikiska regeringen har i sitt skriftliga yttrande uttryckt tvivel i frågan huruvida begäran om förhandsavgörande kan tas upp till prövning. Den österrikiska regeringen har gjort gällande att kvalificeringen ”verk” när det gäller de aktuella reproduktionerna ska granskas som en rättsfråga inom ramen för det nationella målet. Dessa reproduktioner är tillgängliga för den hänskjutande domstolen, eftersom deras specifika presentation och utformning är uppenbar och obestridd. Frågan om vilka beviskrav som ska ställas inom ramen för artikel 8 i direktiv 2004/48/EG behöver därför inte besvaras för att den frågan ska kunna avgöras.

25. Det följer av EU-domstolens fasta praxis att det uteslutande ankommer på den nationella domstolen, vid vilken målet anhängiggjorts och vilken har ansvaret för det rättsliga avgörandet, att mot bakgrund av de särskilda omständigheterna i målet bedöma såväl om ett förhandsavgörande är nödvändigt för att döma i saken som relevansen av de frågor som ställs till EU-domstolen. Frågor om tolkningen av unionsrätten presumeras således vara relevanta. En begäran från en nationell domstol kan bara avvisas av domstolen då det är uppenbart att den begärda tolkningen av unionsrätten inte har något samband med de verkliga omständigheterna eller föremålet för tvisten vid den nationella domstolen eller då frågorna är hypotetiska eller unionsdomstolen inte förfogar över de uppgifter om sakförhållandena eller de rättsliga förhållandena som är nödvändiga för att frågorna ska kunna besvaras på ett ändamålsenligt sätt.⁷

26. I det nu aktuella fallet har den hänskjutande domstolen konstaterat att bild C inte har kopierats slaviskt. I det avseendet ankommer det på domstolen att undersöka verkets kreativa egenskaper. Den hänskjutande domstolen menar att det är nödvändigt att inhämta ett sakkunnigutlåtande om de faktiska omständigheterna i målet är komplexa och domstolen inte har tillräcklig erfarenhet. TB har inte heller lagt fram några bevis för att styrka att det föreligger en immateriell rättighet knuten till särskilda kunskaper som gör att det krävs ett sakkunnigutlåtande. Den hänskjutande domstolen vill därför få klarhet i huruvida artikel 8.1 i direktiv 2004/48 ska tolkas så, att den hänför sig till en åtgärd för skydd av immateriella rättigheter som endast gäller om intrång i innehavarens äganderätt är styrkt i en situation där den berörda nationella domstolen inte är i stånd, i avsaknad av sakkunskap, att göra en självständig bedömning utan hjälp av en sakkunnig. Om så är fallet bör TB:s begäran om information avslås om ingen bevisupptagning, där käranden måste spela en aktiv roll i fastställandet av bevis, genomförs.

27. Mot bakgrund av detta rättsliga och faktiska sammanhang, i vilket den hänskjutande domstolen har förklarat att den behöver ett förhandsavgörande för att kunna meddela sin dom, är det inte uppenbart att den begärda tolkningen helt saknar samband med det nationella målet eller att den fråga som tagits upp är hypotetisk. Under dessa omständigheter anser jag att denna begäran om förhandsavgörande kan tas upp till prövning.

⁷ Se dom av den 6 oktober 2022, HV (Indragning av rätten att köra) (C-266/21, EU:C:2022:754, punkt 21 och där angiven rättspraxis).

B. Prövning i sak

28. Den hänskjutande domstolen har ställt de båda tolkningsfrågorna, vilka ska prövas tillsammans, för att få klarhet i huruvida artikel 8.1 i direktiv 2004/48 ska tolkas så, att en kärke i samband med en talan om immaterialrättsintrång ska visa att han eller hon innehar den aktuella immateriella rättigheten eller om det är tillräckligt att käreanden gör det sannolikt att han eller hon innehar denna rättighet, i synnerhet om begäran om information har framställts innan talan om skadestånd för immaterialrättsintrång har väckts.

29. Castorama och de polska och den österrikiska regeringen har föreslagit att domstolen ska svara att käreanden måste visa att han eller hon innehar den immateriella rättigheten i fråga. Kommissionen anser däremot att det är tillräckligt att sökanden med tillräcklig sannolikhet styrker att hans eller hennes begäran om information rör en befintlig immateriell rättighet.

30. Enligt artikel 8.1 a i direktiv 2004/48 ska medlemsstaterna se till att de behöriga rättsliga myndigheterna, i samband med en rättegång om immaterialrättsintrång och som svar på en berättigad och proportionell begäran av käreanden, får besluta att information om ursprung och distributionsnät för de intrångsgörande varorna eller tjänsterna ska lämnas av intrångsgöraren eller annan person som har befunnits förfoga över intrångsgörande varor i kommersiell skala.

31. I det nu aktuella fallet vill den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida en kärke som väcker talan om immaterialrättsintrång enligt artikel 8.1 i direktiv 2004/48 måste visa att han eller hon innehar den immateriella rättigheten i fråga.

32. Bestämmelsen i sig föreskriver inte, med hänsyn till dess ordalydelse, någon sådan skyldighet för käreanden. En begäran om information ska emellertid vara ”berättigad”, vilket därmed innebär att den ska innehålla en motivering med tillräckliga faktiska omständigheter och bevis för de immateriella rättigheter som görs gällande.

33. Såsom den hänskjutande domstolen har framhållit ska artikel 8.1 i direktiv 2004/48 jämföras med artikel 4 i direktivet, enligt vilken den som ansöker om att åtgärder, förfaranden och sanktioner enligt kapitel II i direktiv ska vidtas ska höra till någon av de fyra personkategorier eller organ som räknas upp i artikel 4 a–d i direktivet. Dessa kategorier inbegriper för det första personer som innehar immateriella rättigheter, för det andra alla andra personer som får utnyttja dessa rättigheter, i synnerhet licenstagare, för det tredje organ som förvaltar kollektiva immateriella rättigheter och som regelmässigt anses ha rätt att företräda innehavare av immateriella rättigheter och för det fjärde organ som tillvaratar branschintressen och som regelmässigt anses ha rätt att företräda innehavare av immateriella rättigheter. Till skillnad från innehavare av immateriella rättigheter, vilka avses i artikel 4 a i direktiv 2004/48, måste dock de tre personkategorier som avses i artikel 4 b–d i direktivet i enlighet med skäl 18⁸ i direktivet dessutom ha ett direkt intresse av att dessa rättigheter tillvaratas och rätt att föra talan inför domstol i den mån detta tillåts i och överensstämmer med bestämmelserna i tillämplig lag.⁹

⁸ Enligt detta skäl bör "[i]nte bara rättighetshavarna, utan också andra personer som har ett direkt intresse och partsbehörighet, vilket kan inbegripa branschsammanlutningar som förvaltar rättigheter eller tillvaratar gemensamma och enskilda intressen inom sitt ansvarsområde, ... ha rätt att begära tillämpning av åtgärderna, förfarandena och sanktionerna i den mån detta tillåts i och överensstämmer med tillämplig lag".

⁹ Se dom av den 17 juni 2021, M.I.C.M. (C-597/19, EU:C:2021:492, punkterna 63 och 64 och där angiven rättspraxis).

34. Artikel 4 a i direktiv 2004/48 hänför sig till ”personer som innehar immateriella rättigheter” och därför kan denna bestämmelse tolkas så, att en kärande inom ramen för tillämpningen av artikel 8 i detta direktiv faktiskt måste visa att han eller hon innehar den immateriella rättigheten.

35. Enligt EU-domstolens fasta praxis följer det emellertid såväl av kravet på en enhetlig tillämpning av unionsrätten som av likhetsprincipen att ordalydelsen i en unionsbestämmelse som inte innehåller någon uttrycklig hänvisning till medlemsstaternas rättsordningar för fastställandet av bestämmelsens innebörd och tillämpningsområde, i regel ska ges en självständig och enhetlig tolkning inom hela unionen, med beaktande inte bara av bestämmelsens lydelse, utan också av det sammanhang i vilket bestämmelsen förekommer och det mål som eftersträvas med den aktuella lagstiftningen.¹⁰

36. Vad beträffar det sammanhang som artikel 8 i direktiv 2004/48 förekommer i, finns det anledning att framhålla att det anges i artikel 6 i detta direktiv, vilken artikel har rubriken ”Bevisning”, att medlemsstaterna ska se till att de behöriga rättsliga myndigheterna, på begäran av *en part som har lagt fram skälig bevisning som är tillräcklig för att visa grund för talan och har angett bevisning till stöd för sin talan* som motparten förfogar över, kan besluta att motparten ska lägga fram denna bevisning, förutsatt att konfidentiell information skyddas. I artikel 7 i direktivet, som har rubriken ”Åtgärder för att skydda bevisning”, anges i punkt 1 att medlemsstaterna ska se till att de behöriga rättsliga myndigheterna, redan innan prövningen av sakfrågan inletts och på begäran av *en part som har lagt fram skälig bevisning till stöd för sina påståenden* att ett immaterialrättsintrång har begåtts eller är omedelbart förestående, får besluta om omedelbara och effektiva interimistiska åtgärder för att säkra relevant bevisning om det påstådda intrånget, förutsatt att sekretessbelagd och annan konfidentiell information skyddas. I artikel 9 i samma direktiv, som har rubriken ”Interimistiska åtgärder och säkerhetsåtgärder”, anges i punkt 3 att de rättsliga myndigheterna i fråga om de åtgärder som avses i punkterna 1 och 2 ska kunna kräva att *sökanden tillhandahåller skälig bevisning så att de med tillräcklig säkerhet kan fastställa att sökanden är rättighetshavare* och att det har begåtts ett intrång i dennes rättighet eller att ett sådant intrång är omedelbart förestående.

37. Följaktligen anges det uttryckligen i direktiv 2004/48, trots att ”personer som innehar immateriella rättigheter” i direktivet anges som personer som kan begära tillämpning av åtgärder, förfarande och sanktioner enligt kapitel II i direktivet, att käranden enligt artiklarna 6, 7 och 9 i direktivet kan lägga fram skälig bevisning som är tillräcklig för att visa grund för talan, det vill säga utan att behöva visa att han eller hon innehar den immateriella rättigheten i fråga. Jag anser därför att begreppet ”person som innehar immateriella rättigheter” i den mening som avses i artikel 4 i direktiv 2004/48 inte kan tolkas så, att käranden måste styrka sitt innehav av den immateriella rättighet som han eller hon åberopar i en talan om immaterialrättsintrång som väckts med stöd av artikel 8 i direktivet.

38. I fråga om syftet med direktiv 2004/48 framgår det av skäl 10 respektive 13 i detta direktiv att direktivet syftar till att tillnärma medlemsstaternas lagstiftningar för att uppnå en hög, likvärdig och enhetlig skyddsnivå för immateriella rättigheter på den inre marknaden och att direktivets tillämpningsområde måste definieras så brett som möjligt, så att det inbegriper alla immateriella rättigheter som omfattas av unionsrättsliga bestämmelser på området eller den nationella lagstiftningen i den berörda medlemsstaten.¹¹ Domstolen har dessutom slagit fast att syftet med direktivet är att medlemsstaterna, bland annat vad gäller informationssamhället, ska säkerställa

¹⁰ Se dom av den 2 juni 2022, T.N. och N.N. (Förklaring om avstående av arv) (C-617/20, EU:C:2022:426, punkt 35 och där angiven rättspraxis).

¹¹ Dom av den 18 december 2019, IT Development (C-666/18, EU:C:2019:1099, punkt 38).

att immateriella rättigheter ges ett effektivt skydd.¹² Av EU-domstolens praxis framgår också att bestämmelserna i detta direktiv syftar till att reglera samtliga aspekter av immaterialrätten som avser dels efterlevnaden av immaterialrättskyddet, dels intrång i detta skydd, genom att föreskriva effektiva rättsmedel för att hindra, få att upphöra eller åtgärda samtliga immaterialrättsintrång.¹³

39. För att säkerställa en hög skyddsnivå för immateriella rättigheter, bör rätten till information enligt artikel 8.1 i direktiv 2004/48 enligt domstolens praxis inte tolkas så, att denna rätt endast föreligger i ett förfarande om fastställande av immaterialrättsintrång. Det skulle nämligen finnas en risk för att en sådan hög skyddsnivå inte säkerställdes om det inte var möjligt att utöva rätten till information även i ett *separat förfarande som inletts efter det att en rättegång avslutats* där det fastställts att intrång skett i en immateriell rättighet.¹⁴ Domstolen har klargjort att samma resonemang ska tillämpas när det gäller ett *själständigt förfarande som föregår en skadeståndstalan* för att på ett ändamålsenligt sätt kunna väcka talan mot förmodade intrångsgörare.¹⁵

40. Domstolen har också slagit fast att rätten till information enligt artikel 8.1 i direktiv 2004/48 utgör en konkretisering av den grundläggande rätten till ett effektivt rättsmedel, som garanteras i artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan), och att den därigenom säkerställer att den grundläggande rätten till egendom, som även omfattar immateriell egendom som åtnjuter skydd enligt artikel 17.2 i stadgan, utövas effektivt. Rätten till information gör det följaktligen möjligt för innehavaren av en immateriell rättighet att identifiera den som gjort intrång i rättigheten och att vidta nödvändiga åtgärder, såsom att framställa en begäran om interimistiska åtgärder enligt artikel 9.1 och 9.2 i detta direktiv eller en ansökan om skadestånd enligt artikel 13 i direktivet, för att skydda immaterialrättigheten. Om innehavaren av en immateriell rättighet inte har full kännedom om omfattningen av intrånget i rättigheten, kan vederbörande nämligen inte fastställa eller närmare beräkna det skadestånd som han eller hon har rätt till på grund av intrånget.¹⁶

41. Det framgår tydligt av denna samlade rättspraxis att en begäran om information enligt artikel 8 i direktiv 2004/48 fyller en annan funktion än en talan i domstol i syfte att fastställa ett immaterialrättsintrång. I synnerhet i det fall som avses med den hänskjutande domstolens andra fråga, det vill säga när en begäran om information framställs innan talan om skadestånd för immaterialrättsintrång har väckts, har denna begäran en *själständig och preliminär karaktär* och syftar till att den sökanden ska få full kännedom om omfattningen av immaterialrättsintrånget för att eventuellt kunna väcka en ändamålsenlig talan för att avhjälpa detta intrång.

42. I detta skede av förfarandet kan det inte krävas att käranden, för att ha talerätt, ska visa att han eller hon innehar den immateriella rättigheten i fråga. Om så vore fallet skulle den begäran om information som avses i artikel 8 i direktiv 2004/48 omfattas av samma beviskrav som en domstolstalan i syfte att fastställa ett intrång i en immateriell rättighet, trots att denna begäran

¹² Dom av den 18 december 2019, IT Development (C-666/18, EU:C:2019:1099, punkt 39 och där angiven rättspraxis).

¹³ Dom av den 28 april 2022, Phoenix Contact (C-44/21, EU:C:2022:309, punkt 39 och citerad rättspraxis).

¹⁴ Dom av den 18 januari 2017, NEW WAVE CZ (C-427/15, EU:C:2017:18, punkt 24).

¹⁵ Dom av den 17 juni 2021, M.I.C.M. (C-597/19, EU:C:2021:492, punkt 82). I artikel 479¹³.2 i civilprocesslagen anges således att "[o]m domstolens begäran om information föregår förfarandet avseende immaterialrättsintrång ska detta förfarande inledas senast en månad efter det att beslutet om begäran om information verkställts".

¹⁶ Se dom av den 18 januari 2017, NEW WAVE CZ (C-427/15, EU:C:2017:18, punkt 25), och dom av den 17 juni 2021, M.I.C.M. (C-597/19, EU:C:2021:492, punkt 83).

fyller en annan funktion. I ett sådant fall skulle den praktiska nyttan av det separata förfarande som inrättats genom artikel 8 och som är specifikt för unionsrätten¹⁷ således till stor del gå förlorad.

43. Under dessa förutsättningar anser jag att en kärke vid tillämpning av artikel 8 måste lägga fram tillräcklig bevisning för att göra det sannolikt att sökanden innehar den immateriella rättigheten i fråga, i synnerhet om begäran om information föregår talan om skadestånd för immaterialrättsintrång.

44. I det nu aktuella fallet har den hänskjutande domstolen angett att det är TB:s upphovsrätt som står på spel i det nationella målet. Det fastställs visserligen inte i direktiv 2004/48 vilka immaterialrätter som omfattas av direktivets tillämpningsområde, men i kommissionens förklaring till artikel 2 i direktiv 2004/48¹⁸ anges att kommissionen anser att upphovsrätt hör till dessa rättigheter. Det framgår även av domstolens praxis att upphovsrätt omfattas av begreppet ”immateriella rättigheter” i den mening som avses i direktivet.¹⁹

45. Beslut om de åtgärder, förfaranden och sanktioner som anges i direktivet bör enligt skäl 17 i direktivet i varje enskilt fall ske så att vederbörlig hänsyn tas till omständigheterna i det enskilda fallet. I skäl 19 i samma direktiv²⁰ understryks att upphovsrätt uppstår när verket skapas och inte kräver någon formell registrering. När det gäller denna rättighet framgår det tydligt av domstolens rättspraxis om direktiv 2001/29/EG²¹ att begreppet ”verk” har två beståndsdelar. Begreppet förutsätter för det första att det finns ett originellt alster som är upphovsmannens egen intellektuella skapelse och för det andra krävs det att detta skapande kommer till uttryck. När det gäller den första delen är det, för att ett alster ska kunna anses vara ett original, både nödvändigt och tillräckligt att det återspeglar upphovsmannens personlighet, genom att ge uttryck för dennes fria och kreativa val. Vad gäller den andra delen innebär begreppet verk enligt direktiv 2001/29 med nödvändighet att det finns ett alster som kan identifieras med tillräcklig precision och objektivitet.²² Det ankommer på den hänskjutande domstolen att undersöka huruvida TB genom att lägga fram tillräcklig bevisning har gjort det sannolikt att hon innehar upphovsrätten till bild C med avseende på den reproduktion som saluförts av Castorama.

46. Jag vill tillägga att direktiv 2004/48 syftar till att upprätthålla en skälig avvägning mellan, å ena sidan, intresset hos innehavare av upphovsrätter att skydda sin rätt till immateriell egendom, vilken garanteras i artikel 17.2 i stadgan och, å andra sidan, skyddet av de intressen och grundläggande rättigheter som tillkommer användarna av skyddade alster samt allmänintresset.

¹⁷ Såsom anges i förslaget till Europaparlamentets och rådets direktiv om åtgärder och förfaranden för skydd av immaterialrätter, vilket lades fram av kommissionen den 30 januari 2003 [KOM(2003) 46 slutlig, s. 16], hade en sådan rätt till information bara införts i några medlemsstaters rättssystem, nämligen i Tyskland i lagen om immaterialrätt och i Benelux i lagen om varumärken.

¹⁸ EUT L 94, 2005, s. 37.

¹⁹ Se, exempelvis, dom av den 18 december 2019, IT Development (C-666/18, EU:C:2019:1099).

²⁰ Skälet har följande lydelse: ”Eftersom upphovsrätt uppstår när verket skapas och inte kräver någon formell registrering är det lämpligt att anta den bestämmelsen som finns i artikel 15 i Bernkonventionen och som slår fast presumptionen att upphovsmannen till ett litterärt eller konstnärligt verk skall anses som sådan om dennes namn förekommer på verket. ...”

²¹ Europaparlamentets och rådets direktiv av den 22 maj 2001 om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationsområdet (EGT L 167, 2001, s. 10).

²² Se dom av den 11 juni 2020, Brompton Bicycle (C-833/18, EU:C:2020:461, punkterna 22–25).

Vad närmare bestämt gäller artikel 8 i direktivet har domstolen redan slagit fast att denna bestämmelse syftar till att förena säkerställandet av olika rättigheter, däribland rättighetshavarnas rätt till information och användarnas rätt till skydd av personuppgifter.²³

47. På samma sätt anges i artikel 3.1 i direktiv 2004/48 att dessa åtgärder, förfaranden och sanktioner bland annat ska vara rättvisa och skäliga, och att de inte får vara onödigt kostsamma. Dessa åtgärder, förfaranden och sanktioner ska dessutom enligt punkt 2 i denna artikel vara effektiva, proportionella och avskräckande och tillämpas så att missbruk inte sker. Nämda artikel innebär en skyldighet för medlemsstaterna och, i slutändan, för de nationella domstolarna, att garantera att bland annat den begäran om information som avses i artikel 8 i direktivet inte missbrukas.²⁴

48. Det ankommer följaktligen på den hänskjutande domstolen att pröva huruvida begäran om information är välgrundad och att kontrollera att sökanden inte har missbrukat denna begäran. För att göra detta ankommer det på den hänskjutande domstolen att ta vederbörlig hänsyn till samtliga objektiva omständigheter i målet, inklusive parternas agerande.²⁵ För det fall den hänskjutande domstolen fastställer att det är fråga om rättsmissbruk, ska den neka käranden den rätt till information som föreskrivs i artikel 8 i direktiv 2004/48.²⁶

49. Mot bakgrund av det ovan anförda anser jag att artikel 8.1 i direktivet ska tolkas så, att en kärande i samband med en talan om immaterialrättsintrång ska lägga fram bevisning som är tillräcklig för att göra det sannolikt att käranden innehar de immateriella rättigheterna i fråga, utan att behöva styrka detta innehav, i synnerhet om begäran om information framställs innan talan väcks om skadestånd för immaterialrättsintrång. Den nationella domstolen ska även bedöma huruvida begäran är välgrundad och ta vederbörlig hänsyn till samtliga objektiva omständigheter i målet, inklusive parternas agerande, bland annat för att kontrollera att käranden inte har missbrukat denna begäran.

V. Förslag till avgörande

50. Mot bakgrund av ovanstående överväganden föreslår jag att domstolen besvarar de tolkningsfrågor som ställts av Sąd Okręgowy w Warszawie (Regiondomstolen i Warszawa, Polen) följande sätt:

Artikel 8.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/48/EG av den 29 april 2004 om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter,

ska tolkas så, att

²³ Se dom av den 9 juli 2020, Constantin Film Verleih (C-264/19, EU:C:2020:542, punkterna 37 och 38 och där angiven rättspraxis). Se även meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet och Ekonomiska och sociala kommittén av den 29 november 2017 om vägledning om vissa aspekter av Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/48/EG om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter (COM(2017) 708 final, s. 11). Där anges att de behöriga rättsliga myndigheterna "[f]ör att säkerställa en balanserad användning av systemet för civilrättsligt säkerställande av skyddet för [immateriella rättigheter] i allmänhet [bör] genomföra en bedömning från fall till fall när de överväger att bevilja de åtgärder, förfaranden och sanktioner" som föreskrivs i direktiv 2004/48.

²⁴ Se, för ett liknande resonemang, dom av den 28 april 2022, Phoenix Contact (C-44/21, EU:C:2022:309, punkt 43).

²⁵ Se, för ett liknande resonemang, dom av den 12 september 2019, Bayer Pharma (C-688/17, EU:C:2019:722, punkt 70).

²⁶ Se, för ett liknande resonemang, förslag till avgörande av generaladvokaten Szpunar i målet M.I.C.M. (C-597/19, EU:C:2020:1063, punkt 121).

en kärande i samband med en talan om immaterialrättsintrång ska lägga fram bevisning som är tillräcklig för att göra det sannolikt att käranden innehar de immateriella rättigheterna i fråga, utan att behöva styrka detta innehav, i synnerhet om begäran om information framställs innan talan väcks om skadestånd för immaterialrättsintrång. Den nationella domstolen ska även bedöma huruvida begäran är välgrundad och ta vederbörlig hänsyn till samtliga objektiva omständigheter i målet, inklusive parternas agerande, bland annat för att kontrollera att käranden inte har missbrukat denna begäran.